

Univerzitet Crne Gore
Biotehnički fakultet
Podgorica

Mihaila Lalića 15, 81000 Podgorica

UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU
I FITOSANITARNE POSLOVE

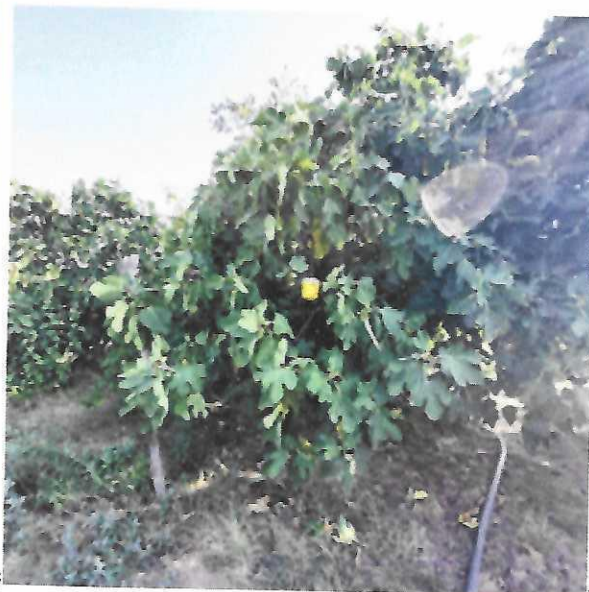
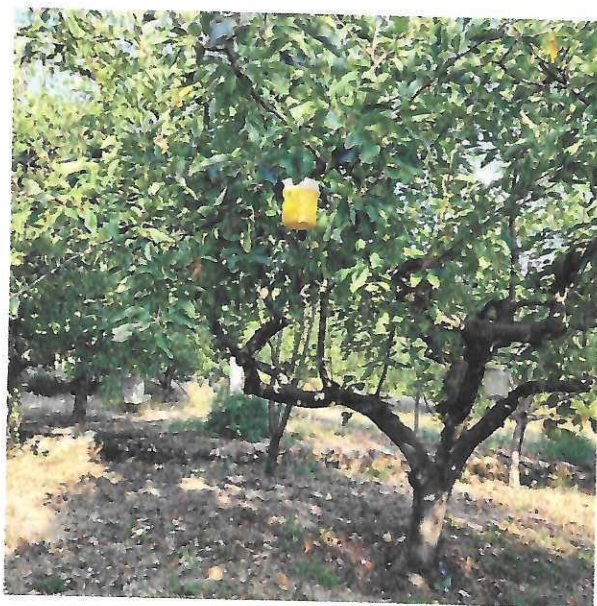
Broj:	04-3128
Podgorica:	4.9.2026.

Primljeno:		07. 09. 2026		
Org. jed.	Jed. klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
3/3-309/26-5455/1				

UPRAVA ZA BEZBJEDNOST HRANE
VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE

Predmet: Izvještaj o praćenju mediteranske voćne muve *Ceratitis capitata*

Nakon što su tokom druge polovine jula postavljene Tephri klopke sa trikomponentnim atraktantom Biolure u lokalitetima na Primorju u kojima se prati mediteranska voćna muva (Baošići, Bigovo, Đenovići, Bar (Čeliga) i Ulcinj (Štoj i Kodre), i u lokalitetima Nudo, Godinje, Šušunja, u periodu od 20 do 22. 2026. avgusta izvršen je njihov pregled.

Sl. 1. Tephri klopka: a, b – u stablu mandarine; c-u stablu jabuke; d- u stablu smokve

Pregledom sadržaja klopki konstatovan je let muve i utvrđeno sledeće brojno stanje: Bigovo (11 imaga), Đenovići 3, Baošići 5, Bar (Čeluga) 26 imaga, Donji Štoj - 121, Kodre 2 imaga, Nudo 2, Šušunja 2 i Godinje 1 uhvaćeni imago.

Imajući u vidu trenutne vremenske prilike, a naročito promjenu vremena tj. blagi pad temperature i sve veću raspoloživost plodova biljaka domaćina, u periodu koji slijedi može se očekivati povećanje brojnosti populacije u svim lokalitetima, a naročito iz razloga utvrđene povećane brojnosti u lokalitetu u Ulcinju, u Donjem Štoju. Dodatno na Primorju *C. capitata* ima već "uobičajeni model aktivnosti" tj. nakon niske početne brojnosti tokom avgusta u periodu koji dolazi njena brojnost povećava. Smokve su veoma dobri domaćini za početno, ljetnje, održavanje i umnožavanje populacije i već su duže vremena „na raspolaganju“ i sukcesivno sazrijevaju (a tradicionalno se nikada ne prskaju), a najranije sorte mandarine će u relativno brzom narednom periodu početi da sazrijevaju, pa nadalje japanska jabuka, kasnije sorte mandarine, što sve, uz povoljnije vremenske prilike koje se mogu očekivati, čini da povećanje brojnosti populacije može biti veoma izvjesno.

Zbog svega navedenog i **PREPORUKA:**

S obzirom da *C. capitata* ne napada zelene i tvrde plodove (bez obzira o kojoj se voćnoj vrsti radi), već one na početku fenofaze sazrijevanja i poluzrele plodove, stalno praćenje stanja u voćnjaku i održavanje njegove higijene veoma je značajna mjera u smanjenju brojnosti ove vrste. **To podrazumijeva, od strane proizvođača i držaoca voćnih vrsta koje su domaćini *C. capitata*, kontinuirano uklanjanje i uništavanje spaljivanjem svih onih plodova na kojima se uoče bilo kakvi simptomi napada ili preuranjeno dozrijevanje. Sumnjivi plodovi se ne smiju zakopavati u zemlju niti bacati u kontejner!**

Pored smokve koja je u većini lokaliteta u fazi punog zrenja i čije sve otpale, polu suve ili u bilo kom smislu izmijenjene plodove treba uništiti na neki od preporučenih načina, stalno praćenje toka sazrijevanja plodova domaćina ostalih voćnih vrsta koje će u narednom periodu ući u fazu sazrijevanja je neophodno od strane proizvođača i držaoca voćnih vrsta.

Savjetujemo da se kao preventivna mjera (naročito u okućnicama i malim, mješovitim voćnjacima koji predstavljaju idealnu sredinu za pojavu prvih simptoma napada), oko stabala smokve (a kasnije i ostalih voćaka-kako budu dozrijevale) u širini prečnika krošnje, postave i PVC folije ili sloj slame (debljine oko 25 cm) da bi se onemogućio ulazak larvi u zemljište iz eventualno napadnutih plodova. Takođe, obavezno je sakupljanje i uništavanje svih plodova sa sumnjivim simptomima napada (bez obzira o kojoj biljci domaćinu se radi- smokva, jabuka, japanska jabuka, mandarine, i ostali citrusi, iglica...) kako direktno sa biljke tako i odmah nakon eventualnog otpadanja plodova sa grane i prebacivanjem u plastične kese (npr. kesa za smeće) koja se zaveže i ostave na suncu najmanje 10 dana. Za ovo vrijeme, sve larve koje se nalaze u plodovima će uginuti. Druga je mogućnost je da se sakupljeni plodovi sa sumnjivim simptomima napada zakopaju u zemlju i prekriju sa najmanje 30 cm sloja zemlje. Takođe, u blizini plantažnih zasada citrusa ne bi trebalo da bude drugih biljaka domaćina (naročito pojedinačnih stabala smokva i japanskih jabuka) koje ne podliježu redovnim mjerama redovne zaštite od prouzrokovaca biljnih bolesti i štetočina.

Neophoda je i primjena mjera hemijske zaštite na početku fenofaze sazrijevanja ploda, odnosno u vrijeme kada oni postanu prijemčivi za napad. Hemijsko suzbijanje se naročito odnosi na plantažne i veće zasade citrusa.

Prilikom odabira preparata obavezno treba voditi računa o karenci i dozvoljenom broju tretiranja u toku godine, sortimentu i fenofazi razvića plodova domaćina!

Preporučuju se insekticidi na bazi deltametrina, acetamiprida, spinosada, lambda-cihalotrina, azadiraktina, piretrina na početku fenofaze sazrijevanja ploda, odnosno u vrijeme kada oni postanu prijemčivi za napad. Takođe, dobri rezultati se postižu primjenom hidroliziranih proteina (atraktanata) metodom lokalizovanog tretiranja kada se ne tretira cijela krošnja, već samo dio krošnje. U ovom slučaju se insekticidu dodaje biljni proteinski mamac/atraktant (npr. Buminal). Tretiranjem dijela krošnje (poželjno na južnoj ekspoziciji) postiže se efekt privlačenja imaga u tretirane djelove krošnje (djelovanjem atraktanta) i njihovo suzbijanje usled kontakta/izlaganja upotrijebljenom insekticidu. Pored toga preparat SUCCESS BAIT (spinosad + atraktant solulys) ima takođe dobro djelovanje na mediteransku voćnu muvu. Preporučuje se i u integralnoj i ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Preporuke i iskustva iz susjednih zemalja (Hrvatska) u vezi sa zaštitom citrusa od *C. capitata* dostupne su na linku <https://likemetkovic.hr/portal/nova-strategija-suzbijanja-mediteranske-vocne-muhe-saznajte-kako-ocuvati-prinos-i-kvalitetu-mandarina/>; <https://www.agroklub.com/vocarstvo/laksa-zastita-agruma-od-sredozemne-vocne-muhe-objavljen-novi-popis-registriranih-sredstava/105692/>.

Napominjemo da mjere hemijske zaštite mogu imati zadovoljavajući efekat samo ukoliko se primjenjuju zajedno sa ostalim preporučenim nehemijskim mjerama.

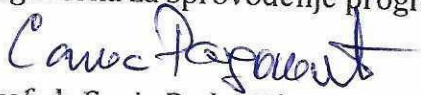
Ceratitis capitata se zbog svojih bioloških karakteristika smatra jednom od ekonomski najznačajnijih štetočina u svijetu. Tu se prije svega misli na izrazitu polifagnost, ekološku plastičnost (prilagođavanje hladnijim klimatima u odnosu na ostale vrste tropskih muva) izraženu visoku plodnost u uslovima koji pogoduju njenom razviću (misli se na raspoloživost plodova domaćina, sukcesivno sazrijevanje različitih biljnih vrsta, povoljne vremenske prilike, izostanak ili nepravovremene mjere zaštite). U takvim uslovima, a naročito kada nakon sušnih ljetnjih mjeseci (što je kod nas jul i avgust) u septembru i početkom oktobra dođe do povećanja vlažnosti vazduha usled ljetnjih/jesenjih padavina, za kratko vrijeme na izgled „mala brojnost“ populacije brojnošću „eksplozira“, dolazi do njenog naglog povećanja i shodno tome velikih šteta, što se naročito drastično ispoljava u odsustvu pravovremenih i odgovarajućih mjera suzbijanja.

Ono što napominjemo kao veoma značajnu i upozoravajuću činjenicu, koja dodatno potkrepljuje opasnost koju sa sobom nosi mediteranska voćna muva u zemljama u kojima je prisutna, je njeno širenje i pojava u novim područjima, a sve u skladu sa veoma izraženim aktivnostima čovjeka (transport plodova kao najznačajniji način njenog širenja), ali i klimatskim promjenama.

U skladu sa predviđenim programom rada nastaviće se monitoring *C. capitata*.

S poštovanjem,

Odgovorna za sprovođenje programa

Prof. dr Sanja Radonjić

Dekan

Prof. dr Igor Pajović

Dostavljeno:

- Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
- Arhiva